

LA SENYORA STENDHAL

NADAL, Rafael

Ed.: Columna 1123. Col·lecció clàssica. 2^{ona} edició febrer 2017. 294 pàgines.

A partir d'una postal vella on es veu una llarga carretera amb arbres, Lluç recorda quan era un nen i vivia en un poble prop de Girona, a partir d'aquí es desenvolupa la novel·la. La senyora Stendhal li fa de mare, perquè a la seva la van matar l'últim dia de la guerra. Ell va veient que al poble hi ha uns amos que manen i mantenen situacions d'injustícia. Admira el Dani, més gran que ell, fill de la senyora Stendhal. A l'escola del poble s'enfronta amb el mossèn per una injustícia, i ha de marxar. L'ingressen a l'internat que porten sacerdots. Allà l'ambient és avorrit i els càstigs inhumans i injustos; ell és fill de republicans i li toca el rebre. Un dia s'escapa per anar a treballar al taller mecànic amb el Dani, però allà s'assabenta que ha estat mort a trets per la Guàrdia civil. Això el fa unir-se al maquis. A la muntanya escolta els relats dels homes de les partides. I També els records dels últims dies de la guerra. Sent explicar com l'anarquia dels milicians matant indiscriminadament, va fer que la gent perdés la fe en la República. També escolta el relat de la salvatge repressió dels franquistes. Allà sent com els del comitè maten en Sabater, un dels propietaris, i l'exèrcit vencedor, la seva mare. Quan s'assabenta de la seva identitat rep un cop dur. Més endavant es dedica al contraban de penicil·lina. Amb això fa diners. I al 1965 quan torna al poble rep l'herència d'un dels propietaris i es converteix en un dels més rics de la contrada. Les darreres escenes són de revenja, mata un del traïdors, i a la Raquel que es va casar amb un dels propietaris, l'enamora per després deixar-la. La senyora Stendhal li fa veure com la venjança ha estat la causa de tots els mals a la guerra que encara té conseqüències.

Molt encertada la descripció de com el nen Lluç, va incorporant els esdeveniments i es forma la idea dels valors dels adults. La senyora Stendhal prudent i justa el porta pel camí del perdó, però ell davant les històries d'odi de vencedors i vençuts es deixa dur per la revenja. Llenguatge planer i ric. Els capítols curts donen ritme a la narració. Comença i acaba a la Girona de 1990. Però recorre els anys de la postguerra, i un llarg relat per part del «Comissari», cap dels maquis, que explica els dies de la «revolució» anarquista. Es llegeix amb gust, de vegades les anades i vingudes del relat en el temps, poden deixar el lector en suspens, esperant la revelació dels fets que donen sentit a la narració.

La guerra i la postguerra espanyola sempre són motiu de reflexió i denúncia. Els excessos, les injustícies, la repressió, els morts i els qui han estat objecte de represàlies, ofereixen un camp abundós per la valoració ètica i l'aprenentatge. Situacions que han de ser superades per un progrés que està basat en els drets humans i la valoració única de cada persona. La novel·la com d'altres és una exposició del resultat de l'odi i de les ideologies que maltracten la persona en nom d'una justícia general. La senyora Stendhal es manté en aquesta posició de perdonar, fent veure el que és bo de cadascú, i de no deixar mai espai a la venjança. Els personatges principals són creients i resen, tot i que aquesta fe no sembla tenir gaire influència en les decisions importants. La visió que es dona de l'Església col·laboracionista amb els vencedors és negativa i només representa una part del clergat. També s'esmenta el martiri d'uns sacerdots, però la gran quantitat de cristians assassinats i el seu testimoni resta una mica deixat de banda. Algunes referències al sexe són poc delicades.

15/07/2019
